

Richtlijn Controleprotocol

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	4
Hoofdstuk 1: Uitgangspunten	5
§ 1.1 Doelstelling	5
§ 1.2 Procedures	5
Hoofdstuk 2: Onderzoeksaanpak algemeen	9
§ 2.1 Accountantsproducten	9
§ 2.2 Aanpak werkzaamheden accountant	10
§ 2.3 Referentiekader	11
§ 2.4 Niet-financiële informatie	13
§ 2.5 Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid	13
Hoofdstuk 3: Onderzoeksaanpak per rapportagemoment	15
§ 3.1 Rapportagemoment I (per 1 oktober/1 november)	15
§ 3.1.1 Licentie-eis F.01a: jaarstukken	15
§ 3.1.1a Jaarrekening (Standaard 700)	15
§ 3.1.1b Modelstaat jaarstukken (Standaard 800)	16
§ 3.1.1c Aandachtspunten Financieel Rating Systeem – variabelen rapportagemoment 1 (jaarstukken)	16
§ 3.1.1d Overige Aandachtspunten – rapportagemoment 1 (jaarstukken)	17
§ 3.1.2 Licentie-eis F.01b: prognose	18
§ 3.1.2a Prognose (Standaard 3400)	18
§ 3.1.2b Aandachtspunten Financieel Rating Systeem – variabelen rapportagemoment 1 (prognose)	19
§ 3.1.2c Overige Aandachtspunten – rapportagemoment 1 (prognose)	20
§ 3.2 Rapportagemoment II (per 1 maart)	21
§ 3.2.1 Licentie-eis F.02: halfjaarcijfers	21
§ 3.2.1a Modelstaat halfjaarcijfers (Standaard 2410)	21
§ 3.2.1b Betalingsachterstanden (UEFA-licentie)	22
§ 3.2.1c Overige aandachtspunten – rapportagemoment 2 (halfjaarcijfers)	22
§ 3.3 Rapportagemoment III (per 15 juni)	23
§ 3.3.1 Licentie-eis F.03: begroting	23
§ 3.3.1a Modelstaat begroting (BLZ)	23
§ 3.3.1b Overige aandachtspunten - rapportagemoment 3 (begroting)	24
Hoofdstuk 4: Onderzoeksaanpak aanvraag UEFA-licentie	25
§ 4.1.1a 'Transfers table' (Standaard 4400N)	26
§ 4.2.1 Licentie-eis F.11: Betalingsachterstanden aan werknemers	28

§ 4.2.1a	'Employees table' (Standaard 4400N).....	28
§ 4.3.1	Licentie-eis F.12: Betalingsachterstanden aan de Belastingdienst en sociale verzekeringsinstellingen.....	30
§ 4.3.1a	'Social/tax table'.....	30
§ 4.3.2a	'Future financial information' (UEFA-begroting).....	31
SLOTBEPALING	32
Appendix 1: Waardering financiële positie van licentiehouders	33

INLEIDING

Deze Richtlijn 'controleprotocol' is onderdeel van het Handboek Licentiesysteem Betaald Voetbal.

In deze richtlijn worden de uit te voeren werkzaamheden met betrekking tot de financiële rapportages van licentiehouders uiteengezet. Het betreft eisen die gelden voor licentiehouders die uitkomen in de door de KNVB georganiseerde competities betaald voetbal en enkele aanvullende eisen voor licentiehouders die in aanmerking willen komen voor een licentie voor deelname aan de door UEFA georganiseerde Europese clubcompetities (Champions League en Europa League) in het eerstvolgende seizoen. Het beschikken over een doorlopende licentie voor deelname aan de KNVB-competities betekent niet automatisch dat een licentie voor de Europese competities wordt afgegeven.

De KNVB is als lid van UEFA verantwoordelijk om alle toepasselijke bepalingen uit de UEFA Club Licensing and Financial Fair Play Regulations, editie 2018 (hierna: UEFA Club Licensing Regulations) te integreren in het Licentiereglement betaald voetbal (hierna: Licentiereglement), de licentie-eisen en de richtlijnen van de KNVB. In voornoemde regulations is enerzijds aangegeven van wie bepaalde werkzaamheden worden verwacht en anderzijds wat deze werkzaamheden minimaal zouden moeten inhouden.

Sinds enkele jaren kent het betaald voetbal in Nederland een zogenaamd dynamisch licentiesysteem. Dit houdt in dat aan een club die toetreedt tot de competitie van het betaald voetbal een licentie wordt verstrekt die voor onbepaalde tijd wordt afgegeven. Voor, tijdens en na ieder seizoen moet de licentiehouders wel blijven voldoen aan de bij of krachtens het Licentiereglement voor een licentiehouders geldende eisen en verplichtingen. Is een licentiehouders in overtreding dan kan de licentie worden ingetrokken of komen te vervallen. Als meetinstrument heeft de KNVB in seizoen 2003/04 het zogenaamde 'financieel ratingsysteem' (hierna: FRS) geïntroduceerd. Een goede werking van dit systeem is fundamenteel voor de mogelijkheid een dynamisch licentiesysteem te hanteren.

Bij de introductie van het dynamisch licentiesysteem werd de introductie van een controleprotocol al besproken. De redenen om daadwerkelijk een controleprotocol op te stellen, betroffen de verscherpte UEFA Club Licensing Regulations, het toezicht daarop en het huidige economisch klimaat (dat steeds ingewikkelder wordt). Deze ontwikkelingen stellen duidelijk hoge eisen aan de werkzaamheden van de accountant en het toezicht van de licentiecommissie betaald voetbal (hierna: licentiecommissie). Het is daarbij effectief en efficiënt deze eisen eenduidig vast te leggen in een controleprotocol.

HOOFDSTUK 1: UITGANGSPUNTEN

§ 1.1 Doelstelling

De werkgroep 'structurele verbetering financiële positie betaaldvoetbalorganisaties' heeft in haar rapport van 26 april 2010 binnen de pijler 'toezicht' de volgende aanbeveling geformuleerd: *"Het opstellen van een controleprotocol (met toelichting) voor de clubaccountant aan de hand waarvan de controles bij de club worden uitgevoerd"*. De zorg van de werkgroep richt zich vooral op de uniformiteit van de uitgevoerde controles. De werkgroep constateert een onderscheid in kwaliteit van de door de clubs en clubaccountant verstrekte informatie en het soms te creatief en/of te opportunistisch interpreteren van het FRS.

Eén van de belangrijke uitgangspunten voor een uitvoerbaar controleprotocol is de afbakening van de verantwoordelijkheden tussen de verschillende partijen die bij het proces betrokken zijn. Het bestuur betaald voetbal is verantwoordelijk voor het opstellen van dit controleprotocol. Dit geldt eveneens voor een duidelijke definiëring van de onderzoeksobjecten en het referentiekader (zoals dit is vastgelegd in de licentie-eisen, de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en het FRS).

Iedere (financiële) rapportage is primair een verantwoordelijkheid en verantwoording van het management van de licentiehouders. De accountant dient in het bezit te zijn van een Wta-vergunning¹ en geeft als deskundige 'assurance' bij de financiële verantwoording. De accountant verricht als deskundige specifiek overeengekomen werkzaamheden met betrekking tot de verantwoordingen inzake de betalingsverplichtingen aan voetbalclubs en werknemers als onderdeel van de aanvraag van een UEFA-licentie. De licentiecommissie van de KNVB houdt onafhankelijk toezicht op de uitvoering van het licentieproces, neemt besluiten over bijvoorbeeld het vaststellen van het puntenaantal op basis van FRS (inclusief de eventuele gevolgen hiervan) en beslist over de afgifte van Europese licenties. De licentiecommissie wordt in haar taken ondersteund door het bureau licentiezaken. Het bureau licentiezaken verzorgt de analyses op de financiële verantwoordingen, waarvan de rapportage van de accountant (mede) onderdeel uitmaakt.

Het uiteindelijke doel van het licentiesysteem is primair: het waarborgen van de integriteit en de continuïteit van de competities betaald voetbal, teneinde zo veel als mogelijk het (ongestoorde) verloop van de competitie te kunnen garanderen. Subsidiar dient het Licentiereglement betaald voetbal te zorgen voor het waarborgen van de continuïteit van de betaald voetbalorganisaties door middel van het garanderen en verbeteren van kwaliteitsbepalende factoren ter zake van:

- i. de inrichting van de jeugdopleiding, overeenkomstig het bepaalde in het Reglement Kwaliteit- en Performancemodel Jeugdopleidingen;
- ii. de inrichting van de arbeidsorganisatie;
- iii. de juridische structuur en governance;
- iv. de infrastructuur en veiligheid;
- v. financiën.

Voor wat betreft de UEFA-licentie geldt dat de doelstelling van het licentiesysteem is opgenomen in de UEFA Club Licensing Regulations. Een tijdige signalering van financiële problemen draagt bij aan de realisatie van deze doelstelling. Het is daarbij van belang dat accountants bij alle licentiehouders eenzelfde professioneel kritische instelling hebben.

§ 1.2 Procedures

Aanlevertermijnen verantwoordingen en rapportages

Ingevolge artikel 6 lid 6 van het Licentiereglement dient een licentiehouders aan de licentiecommissie:

¹ <https://www.afm.nl/nl-nl/professionals/registers/vergunningenregisters/accountantsorganisaties>

- a. jaarlijks **uiterlijk op 1 oktober** indien de licentiehouder alsdan uitkomt in de eredivisie of **uiterlijk op 1 november** indien de licentiehouder alsdan uitkomt in de eerste divisie de jaarstukken over het daaraan voorafgaande seizoen² (T-1) ter hand te stellen en de prognose over het alsdan lopende seizoen (T) te rapporteren (rapportagemoment 1);
- b. jaarlijks **uiterlijk op 1 maart** de halfjaarcijfers over het alsdan lopende seizoen (T) te rapporteren (rapportagemoment 2);
- c. jaarlijks **uiterlijk op 15 juni** de begroting voor het komende seizoen (T+1) ter hand te stellen (rapportagemoment 3) indien en voor zover tenminste één van de volgende omstandigheden van toepassing is:
 - I. De licentiehouder bevindt zich in een traject van een plan van aanpak;
 - II. Uit de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.02 blijkt, na eventuele correcties een negatief eigen vermogen;
 - III. Bij de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers zoals bedoeld in licentie-eis F.02 is door de accountant een verklaring afgegeven die een (on)verplichte paragraaf vanwege een continuïteitsvraagstuk of niet goedkeurend is; en/of
 - IV. De licentiehouder in het opvolgende seizoen zal uitkomen in de eerste divisie.

Een licentiehouder die op grond van i. tot en met iii, en niet op grond van iv, verplicht is om een begroting in te dienen, wordt vrijgesteld van de verplichting tot het indienen van een begroting als bedoeld in deze licentie-eis indien de betreffende licentiehouder reeds 'future financial information' (UEFA-begroting) als bedoeld in licentie-eis F.13 heeft ingediend hetgeen geen belemmering is gebleken voor het verstrekken van een UEFA-licentie. De betrokkenheid van de accountant is volgens het Licentiereglement *verplicht* bij rapportagemoment 1, *in bepaalde omstandigheden verplicht* bij rapportagemoment 2 en *mogelijk verplicht* bij rapportagemoment 3³. Voor wat betreft de aanvraag van een UEFA-licentie is het *verplicht* dat de accountant tevens rapporteert over de verantwoordingen inzake de betalingsverplichtingen aan clubs en werknemers. In hoofdstuk 3 en 4 wordt de aard en mate van betrokkenheid van de accountant nader uiteengezet.

Communicatie en overleg tussen de betrokken partijen

Uiterlijk zes weken voor elk van de rapportagemomenten ontvangt de licentiehouder per e-mail nadere instructies over de te volgen procedure en ontvangt de licentiehouder de van toepassing zijnde modelstaten (bij de jaarstukken is dit tien weken).

Een of meerdere keren per seizoen organiseert het bureau licentiezaken kennis- en/of voorlichtingsbijeenkomsten voor licentiehouders. Tevens zullen er een of meerdere voorlichtingsbijeenkomsten worden georganiseerd die tevens specifiek voor accountants van toepassing zijn. Aanwezigheid bij beide soort bijeenkomsten is voor accountants niet verplicht, maar wordt – vooral indien sprake is van wijzigingen in het referentiekader – sterk aanbevolen.

² Een seizoen is in dit verband gelijkgesteld aan een boekjaar.

³ Indien de licentiecommissie het om moverende redenen nodig acht kan de licentiecommissie een onderzoeksrapport verplicht stellen bij de begroting (rapportagemoment 3).

Contact bij vragen

Bureau licentiezaken
Woudenbergseweg 56-58
3707 HX ZEIST
Tel. 0343-499246
Fax. 0343-499198
licentiezaken@knvb.nl

Toezichtsbeleid

In artikel 7 lid 4 van het Licentiereglement is het navolgende opgenomen:

“De licentiecommissie en de beroepscommissie licentiezaken hebben het recht om te doen controleren of een licentiehouders aan de licentievoorwaarden en overige verplichtingen voortvloeiend uit of verband houdend met dit reglement voldoet.”

In artikel 6 lid 9 van het Licentiereglement wordt aan voornoemd artikel gerefereerd en is het navolgende opgenomen:

“Ingeval van een controle als genoemd in artikel 7 lid 4 van dit reglement, dient de licentiehouders/licentieaanvrager alle medewerking te verlenen en de daartoe benodigde informatie te verstrekken en desgevraagd toegang tot gebouwen of terreinen te verschaffen aan de daartoe door de licentiecommissie aangewezen personen.”

De accountant speelt een belangrijke rol binnen het licentiesysteem. De KNVB en UEFA steunen op de werkzaamheden die door de accountant worden verricht.

De KNVB en UEFA dienen vanuit hun rol kritisch te zijn op de kwaliteit van de financiële rapportages van de licentiehouders en de daarbij afgegeven verklaringen en rapporten van de accountant. In alle gevallen zal de licentiecommissie van de KNVB kennis nemen van de ingediende rapportages door de licentiehouders en de uitkomst van de door de accountant daarop uitgevoerde werkzaamheden.

Op de overgelegde informatie van de licentiehouders aan wie een Europese licentie is verstrekt (en die zich tevens op sportieve gronden hebben gekwalificeerd), voert UEFA daarenboven periodiek kwaliteitstoetsingen uit middels zogenaamde 'spot checks'. Door de introductie van de 'Monitoring Requirements' vinden naast de 'reviews' bij de KNVB tevens 'reviews' bij de Europese licentiehouders zelf plaats. In meer algemene zin is de KNVB, ingevolge de certificering om UEFA-licenties af te mogen geven, jaarlijks onderworpen aan onderzoek door Société Générale de Surveillance (SGS).

Reviewprocedure

Volgens het Licentiereglement (artikel 6 lid 2) is de licentiehouders verplicht bij de licentiecommissie onverwijld melding te maken van een wijziging van feiten en omstandigheden die van belang (kunnen) zijn voor de beoordeling of aan de licentie-eisen wordt voldaan. Naast deze veronderstelde proactieve houding van de licentiehouders, zal de licentiecommissie beoordelen of is voldaan aan de licentie-eisen. Hierbij houdt de licentiecommissie rekening met de strekking van de verklaring of het rapport dat de accountant heeft afgegeven.

Dit controleprotocol heeft mede ten doel om de kwaliteit van de accountantswerkzaamheden te uniformeren. Bij de review zullen enkele gerichte vragen worden gesteld door het bureau licentiezaken om te toetsen of bij de werkzaamheden op belangrijke punten voldoende diepgang is betracht. Het aantal vragen zal groter zijn naarmate de rapportage door de accountant meer onduidelijkheden en/of specifieke punten bevat. Het is mogelijk dat het bureau licentiezaken specifiek aan de accountant vraagt om een onderbouwing te geven van zijn oordeel ter zake van een bepaald (verslaggevings)vraagstuk. De vraag zal echter altijd via de licentiehouders worden gesteld.

De vragen worden niet gesteld om het werk van de accountant 'over te doen', maar om inzicht te krijgen in de aard van de werkzaamheden die door de accountant zijn verricht. In dit verband wordt tevens verwezen naar navolgend 'statement' van UEFA: *'the submission of financial information which is not adequately assessed by an auditor could be seen as a way to hide major financial problems, including going concern issues, which should lead to the refusal of the license by the licensor or a potential referral to the UEFA Control and Disciplinary Body'*⁴.

In verlengde hiervan is in de UEFA Club Licensing Regulations ('Edition 2018') het navolgende bepaald in artikel 72 lid 1: *"The UEFA Club Financial Control Body at all times bears in mind the overall objectives of these regulations, in particular to defeat any attempt to circumvent these objectives"*. In dat kader is het raadzaam om bij bijzondere vraagstukken (inclusief verslaggevingsvraagstukken), met name voor zover deze betrekking hebben op de specifieke regelingen van de KNVB en/of UEFA, de casus altijd vooraf voor te leggen aan (en af te stemmen met) het bureau licentiezaken voor advies over de te volgen procedure.

⁴Bron: Bulletin 2011 Club Financial Control Panel Activity Report 2009-11.

HOOFDSTUK 2: ONDERZOEKSAANPAK ALGEMEEN

§ 2.1 Accountantsproducten

Dit controleprotocol geeft aan welke accountantsproducten moeten worden overgelegd betreffende de verschillende financiële rapportages van de licentiehouders. Behoudens de accountantsverklaring bij de gepubliceerde jaarrekening is de verspreidingskring van de rapportages beperkt tot de licentiehouder en de licentiecommissie van de KNVB.

Rapportagemomenten

Rapportagemoment 1: Jaarstukken (seizoen T-1) en Prognose (seizoen T)

- a) Als onderdeel van de jaarstukken moet de licentiehouder de (inrichtings)jaarrekening⁵ overleggen. Deze jaarrekening dient te zijn voorzien van een controleverklaring overeenkomstig Standaard 700 '*Het vormen van een oordeel en het rapporteren over financiële overzichten*'.
- b) Voor zover de jaarrekening niet de minimale informatie bevat volgens de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten', dient via een aanvullende rapportage deze informatie alsnog te worden verstrekt. Daarnaast moet de licentiehouder van de jaarrekening afgeleide KNVB-modelstaten indienen ten behoeve van de beoordeling van de financiële positie van de licentiehouder. Bij deze aanvullende informatie en modelstaten geeft de accountant een controleverklaring af overeenkomstig Standaard 800 '*Controles van financiële overzichten die zijn opgesteld in overeenstemming met stelsels voor bijzondere doeleinden*'.
- c) De prognose, die wordt verondersteld te zijn opgesteld na 31 augustus, bevat de volgende financiële overzichten: een balans, winst- en verliesrekening, liquiditeitsprognose en een toelichting volgens de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'. De accountant voert op deze prognose een onderzoek uit overeenkomstig Standaard 3400 '*Onderzoek van toekomstgerichte financiële informatie*'.

Rapportagemoment 2: Halfjaarcijfers (seizoen T)

- a) De halfjaarcijfers bevatten de volgende financiële overzichten: een balans, winst- en verliesrekening, kasstroomoverzicht en een toelichting volgens de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'. Deze halfjaarcijfers dienen te zijn voorzien van een beoordelingsverklaring overeenkomstig Standaard 2410 '*Het beoordelen van tussentijdse financiële informatie door de accountant van de entiteit*' tenzij de licentiehouder uitkomt in de Eerste Divisie, ten tijde van indienen van de halfjaarcijfers niet (meer) actief is in de KNVB-beker en zich niet bevindt in een traject van een plan van aanpak.

Rapportagemoment 3: Begroting (seizoen T+1)

- a) De licentiehouder dient een begroting in indien wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden. De begroting bevat de volgende financiële overzichten: een winst- en verliesrekening, liquiditeitsbegroting en een toelichting volgens de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'.

In dit controleprotocol is in [Hoofdstuk 3](#) per rapportagemoment meer in detail vastgelegd wat van de accountant van de licentiehouder en het bureau licentiezaken verwacht wordt ten aanzien van de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden en de rapportage hierover.

Met betrekking tot de (meest recente) voorbeeldrapportages (controle-, beoordelingsverklaring en onderzoeksrapport) wordt verwezen naar de website van de NBA (www.nba.nl). In de controle- en beoordelingsverklaring zijn de al dan niet geconsolideerde/gecombineerde

⁵ Een 'jaarrekening' is een volledige set van financiële overzichten voor algemene doeleinden die is opgesteld volgens een stelsel van financiële verslaggeving dat beoogt te voorzien in de gemeenschappelijke informatiebehoeften van een brede groep gebruikers.

(tussentijdse) financiële overzichten zoals opgenomen in de modelstaat (half)jaarcijfers het opdrachtobject en bestaan uit de balans, de winst-en-verliesrekening, het kasstroomoverzicht en een overzicht van de ten opzichte van de jaarrekening afwijkende grondslagen voor financiële verslaggeving en andere specifieke toelichtingen.

De beoordeling van de al dan niet geconsolideerde/gecombineerde (tussentijdse) financiële overzichten is verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder alle Nederlandse controlestandaarden (bij de halfjaarcijfers de Nederlandse Standaard 2410 "Opdrachten tot het beoordelen van financiële overzichten") en de onderhavige Richtlijn Controleprotocol.

In het onderzoeksrapport is de (geconsolideerde/gecombineerde) prognose en, eventueel, de (geconsolideerde/gecombineerde) begroting het object van onderzoek welke op een juiste wijze op basis van de veronderstellingen is opgesteld en toegelicht in overeenstemming met de eisen voor financiële verslaggeving zoals opgenomen in het Licentiereglement betaald voetbal en bijbehorende richtlijnen. Bij de beperking in verspreidingskring en het gebruik kan worden aangegeven dat de rapportage uitsluitend is bestemd voor het bestuur van de entiteit ter verantwoording aan de licentiecommissie van de KNVB met als doel de licentiehouders in staat te stellen te voldoen aan de licentie-eisen van de KNVB.

UEFA-licentie

Als onderdeel van de aanvraag van een Europese licentie moet een licentiehouders rapporteren over de betalingsverplichtingen die zijn ontstaan tot en met 31 december van enig seizoen ten aanzien van:

- a) andere clubs (een vergoeding en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitleenen van de speler, (inter)nationale opleidingsvergoedingen en solidariteitsvergoedingen); en
- b) arbeidsrelaties met werknemers (salaris, loonbelasting, sociale verzekeringen e.d.).

Om de bewering dat geen betalingsachterstanden bestaan, te toetsen, worden door de licentiehouders met de accountant specifieke werkzaamheden overeengekomen op basis van dit controleprotocol. De rapportage over de betalingsverplichtingen (zoals opgenomen enerzijds in de 'Transfers table' en anderzijds in de 'Employees table') moet worden voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen overeenkomstig Standaard 4400N 'Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden'. Met een rapport van feitelijke bevindingen wordt door een accountant geen zekerheid gegeven. In plaats daarvan moeten de ontvangers van dit rapport (licentiecommissie en eventueel de UEFA) zelf hun eigen conclusies trekken op basis van de gevolgde procedures en de bevindingen van de accountant.

Voor wat betreft de voorbeeldrapportage ten aanzien van het rapport van feitelijke bevindingen wordt verwezen naar de website van de NBA (www.nba.nl). De objecten van onderzoek betreffen de 'Transfers table' en de 'Employees table' waarbij de verrichte werkzaamheden hierop zijn verricht in overeenstemming met zowel naar Standaard 4400N "Opdrachten tot het verrichten van overeengekomen specifieke werkzaamheden" en de onderhavige Richtlijn Controleprotocol. Bij de beperking in verspreidingskring en het gebruik kan worden aangegeven dat de rapportage uitsluitend is bestemd voor het bestuur van de entiteit ter verantwoording aan de licentiecommissie van de KNVB met als doel de licentiehouders in staat te stellen te voldoen aan de licentie-eisen van de KNVB.

§ 2.2 Aanpak werkzaamheden accountant

De wijze waarop de accountant komt tot een verklaring of rapport is de primaire verantwoordelijkheid van de accountant. Dit controleprotocol is – behoudens de specifiek overeengekomen werkzaamheden – geen controleplan of werkprogramma, maar geeft aan wat de toetsingspunten zijn op basis van de in het referentiekader genoemde wet- en regelgeving.

Daarnaast vermeldt het controleprotocol belangrijke aspecten die in de uit te voeren werkzaamheden moeten worden betrokken.

In de nadere voorschriften controle- en overige standaarden (NV COS) is de situatie omschreven waarin specifieke wet- en regelgeving, zoals het Licentiereglement van de KNVB, een rol speelt. De continuïteit van de licentiehouders is mede afhankelijk van de naleving van het Licentiereglement, omdat non-compliance zou kunnen leiden tot intrekking of verval van de licentie.

Voor wat betreft de controlewerkzaamheden (op de jaarrekening) verwijst de KNVB meer specifiek naar Standaard 250 *'Het in aanmerking nemen van wet- en regelgeving bij een controle van financiële overzichten'*. De Richtlijnen *'verslaggeving KNVB-modelstaten'* en *'financieel rating systeem'* zijn van directe invloed op de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen die van materieel belang zijn.

De accountant dient de correspondentie met de licentiecommissie in zijn werkzaamheden te betrekken. Deze correspondentie bestaat uit de terugkoppeling van de licentiecommissie op rapportagemoment 1. Licentiehouders die onder *'verscherpt toezicht staan'* vanwege het feit dat op grond van FRS een puntenaantal van 15 of minder is behaald en/of een vangnetbepaling van het FRS op het moment van indienen van een plan van aanpak (nog) van toepassing is, ontvangen voorts in ieder geval een brief omtrent de (al dan niet) goedkeuring van het plan van aanpak per seizoen en een terugkoppeling op de opgelegde normstellingen.

Voor de licentiecommissie is in het bijzonder van belang dat de accountant van de licentiehouders bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houdt met zowel de aandachtspunten inzake het FRS, zoals deze bij rapportagemoment 1 zijn beschreven, als met de overige in dit controleprotocol beschreven aandachtspunten/tendenties.

§ 2.3 Referentiekader

Uitgangspunt van het Licentiereglement is dat de algemene wet- en regelgeving inzake verslaggeving wordt gevolgd. Het betreft de regels die zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW, de Richtlijnen van de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ), algemeen bedrijfseconomische opvattingen en jurisprudentie.

Op een aantal punten wordt afgeweken van de algemene wet- en regelgeving. Dit komt vanwege het financieel ratingsysteem omdat daarvoor specifieke presentatievereisten en een aantal beperkingen in waarderingsgrondslagen nodig zijn. Daarenboven kunnen de regels van UEFA, bijvoorbeeld inzake de consolidatiekring en break even requirement, afwijken van hetgeen gebruikelijk is in de Nederlandse wet- en regelgeving.

Zowel de licentiecommissie van de KNVB als UEFA kunnen op basis van hun regelgeving bij de beoordeling afwijken van de financiële verantwoording die de licentiehouders overlegt. Deze *'correcties'* hebben echter geen effect op de statutaire jaarrekening van de licentiehouders, maar zijn noodzakelijk voor de prestatiemeting volgens de door de KNVB en UEFA gehanteerde meetsystemen. De accountant dient evenwel te beoordelen in hoeverre de correcties tevens doorgevoerd dienen te worden in de statutaire jaarrekening van de licentiehouders.

Het verdient de aanbeveling – zeker in het geval het UEFA betreft – om als licentiehouders te voorkomen dat de licentiecommissie van de KNVB of UEFA dergelijke correcties nodig acht. Om die reden is het wenselijk dat de financieel verantwoordelijken van de licentiehouders en de accountant een grondige kennis hebben van de licentiesystemen (o.a. via dit controleprotocol) en dat tijdig (d.w.z. ruim voor de uiterste deadline voor het overleggen van de financiële rapportages) wordt afgestemd met het bureau licentiezaken of een bepaalde presentatie of waardering wel in overeenstemming is met de Richtlijn *'verslaggeving KNVB-modelstaten'* en/of de regels van UEFA.

In deze richtlijn wordt voor wat betreft de regelgeving van UEFA verwezen naar 'Edition 2018' van de UEFA Club Licensing Regulations. Indien de UEFA Club Licensing Regulations (inhoudelijk of door vernummering) worden aangepast, geldt dat verwezen wordt naar de 'materiële' opvolger van het artikel waarnaar in deze richtlijn wordt verwezen.

Ook voor de in deze richtlijn opgenomen verwijzingen naar de diverse artikelen in de RJ, geldt dat bij aanpassing (of vernummering) verwezen wordt naar de 'materiële' opvolger.

De bij of krachtens het Licentiereglement van de KNVB voor een licentiehouders geldende eisen en verplichtingen omvatten, vanuit een perspectief van het financieel kader, de:

- Richtlijn 'licentie-eisen'
- Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'
 - o KNVB-modelstaten
- Richtlijn 'financieel ratingsysteem'
 - o FRS-rekentool
- Richtlijn 'verbetering negatief eigen vermogen'

Het Licentiereglement stelt het algemene kader waaraan een licentiehouders dient te voldoen. In de licentie-eisen zijn deze verplichtingen nader uiteengezet. De licentie-eisen verwijzen vervolgens (o.a.) naar de (onderhavige) Richtlijn 'controleprotocol', de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en de van toepassing zijnde KNVB-modelstaten. De waardering van de financiële positie gebeurt op basis van de uitgangspunten in het 'financieel ratingsysteem'. Deze uitgangspunten zijn opgenomen in de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'. Het financieel ratingsysteem kent ook een tweetal vangnetbepalingen welke tevens verder zijn uitgewerkt in de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'.

De KNVB-modelstaten (jaarcijfers en prognose) worden gebruikt ten behoeve van de waardering van de financiële positie van de licentiehouders. Het financieel ratingsysteem wordt met behulp van de KNVB-modelstaten van input voorzien. Omdat een dergelijk rekenmodel geen rekening kan houden met kwalitatieve informatie zoals deze wel in de toelichting in de jaarrekening tot uitdrukking wordt gebracht, zijn in de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' specifieke bepalingen opgenomen ten behoeve van de presentatie van de balans en winst- en verliesrekening en beperkingen in het gebruik van waarderingsgrondslagen.

De belangrijkste presentatieverschillen die voorkomen tussen een jaarrekening en de KNVB-modelstaten zijn de presentatie van:

- kort- en langlopende bedragen;
- achtergestelde leningen;
- personeelskosten; en
- vergoedingsommen;

Beperkingen in de waarderingsgrondslagen (bijv. het niet mogen toepassen van actuele waarde bij materiële vaste activa) hebben vooral betrekking op de vergelijkbaarheid tussen licentiehouders onderling (middels de uitkomsten van het financieel ratingsysteem), maar zijn anderzijds ingegeven vanuit voorzichtigheid.

De UEFA Club Licensing Regulations wijken voor wat betreft consolidatie af van de Nederlandse wet- en regelgeving. UEFA stelt in artikel 46bis van UEFA Club Licensing Regulations strikte eisen aan de consolidatiekring welke gebaseerd is op de juridische structuur. Het is hierbij van essentieel belang dat alle relevante bezittingen, verplichtingen, kosten en opbrengsten, die zijn verbonden aan het voetbalbedrijf, zijn opgenomen in de consolidatiekring.

De Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' bevat naast bovengenoemde zaken, eveneens instructies voor specifiek voetbalbranche technische zaken en een verdere uitwerking van de informatiebehoeften voor alle andere financiële licentie-eisen.

De richtlijn van de KNVB die alleen van toepassing is op licentiehouders die onderworpen zijn aan een plan van aanpak traject: Richtlijn (opmaak) plan van aanpak. De accountant heeft in beperkte mate specifiek te maken met een licentiehouders die is onderworpen aan een plan van aanpak traject. Het Licentiereglement (middels de Richtlijn (opmaak) plan van aanpak) voorziet in de mogelijkheid voor de licentiecommissie om de begroting te laten voorzien van een onderzoeksrapport van de accountant. Het Licentiereglement vereist (middels de Richtlijn (opmaak) plan van aanpak) dat (jaarlijks) de management letter moet worden overlegd waarin melding wordt gemaakt van de bevindingen ten aanzien van de interne beheersing (Standaard 265).

Aan een licentiehouders die 15 of minder FRS punten heeft behaald, is de eis opgelegd om een (structurele) verbetering van de financiële positie te laten zien. Om aan te tonen dat dit mogelijk is, legt de licentiehouders een plan van aanpak ter goedkeuring voor aan de licentiecommissie. De licentiecommissie legt bij de (initiële en jaarlijkse) goedkeuring normstellingen op voor het komende of lopende seizoen. Deze normstellingen zijn direct afgeleid uit het plan van aanpak. Aangezien het niet voldoen aan de normstellingen leidt tot sancties (zie voor het sanctietraject artikel 14 lid 6 van het Licentiereglement), zal de licentiehouders hieraan te allen tijde willen voldoen. Hiermee zal een tendens kunnen ontstaan dat de post in de financiële rapportage van de licentiehouders ten minste gelijk uitkomt aan de opgelegde normstelling. Het is van belang dat de accountant bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houdt met deze tendens.

De richtlijn van de KNVB die alleen van toepassing is op licentiehouders met een negatief eigen vermogen: Richtlijn 'verbetering negatief eigen vermogen'. Ingevolge artikel 6 lid 8 van het Licentiereglement Betaald Voetbal (hierna: 'licentiereglement') dient een licentiehouders, indien uit de jaarstukken (eventueel na doorgevoerde correcties door de licentiecommissie) een negatief eigen vermogen blijkt, per seizoen een verbetering van het eigen vermogen te realiseren van ten minste 5%. Het is van belang dat de accountant bij het uitvoeren van de werkzaamheden rekening houdt met de tendens waarbij het eigen vermogen in de financiële rapportage van de licentiehouders zodanig is gepresenteerd dat voldaan wordt aan de verplichte verbetering van tenminste 5%.

§ 2.4 Niet-financiële informatie

Naast de in de licentie-eisen voorgeschreven accountantsproducten, is het nodig kennis te nemen van de niet-financiële informatie van het FRS. Deze niet-financiële informatie is kwantitatief van karakter, omdat de informatie getalsmatig is en in getallen of cijfers wordt uitgedrukt. De scores en punten die door de licentiehouders worden behaald binnen het FRS zijn een soort prestatie-indicatoren hetgeen is aan te merken als kwantitatieve niet-financiële informatie.

Hoewel kwantitatieve informatie die een relatie heeft met financiële informatie zich leent voor 'assurance' (volgens Standaard 3000) wordt van de accountant van de licentiehouders niet verlangd om een verklaring te geven bij de uitkomsten van het FRS (ofwel de beoordeling van de financiële positie).

§ 2.5 Betrouwbaarheid en nauwkeurigheid

Rapportagemomenten

Voor wat betreft de controlewerkzaamheden (op de jaarrekening en modelstaat jaarstukken) verwijst de KNVB naar Standaard 320 '*Materialiteit bij de planning en uitvoering van een controle*'. Deze controlestandaard behandelt de verantwoordelijkheid van de accountant met betrekking tot het toepassen van het concept van materialiteit bij de planning en uitvoering van een controle van financiële overzichten.

De accountant houdt bij (het vaststellen van de) materialiteit rekening met het FRS. De jaarcijfers en/of prognose bevatten een fout/afwijking indien door een onjuiste voorstelling van zaken⁶ de licentiehouder volgens het FRS meer (of minder) punten scoort *op het huidige rapportagemoment (rapportagemoment 1) en/of zal scoren op toekomstige rapportagemomenten* dan indien de waardering/presentatie in de modelstaten juist zou zijn. De jaarcijfers en/of prognose bevatten een fout/afwijking van materieel belang⁷ indien door een onjuiste voorstelling van zaken de licentiehouder volgens het FRS meer (of minder) punten scoort *op het huidige rapportagemoment (rapportagemoment 1) en/of zal scoren op toekomstige rapportagemomenten* met als gevolg dat de verplichting tot het opstellen en indienen een plan van aanpak wordt afgewend, waar deze verplichting van toepassing zou zijn geweest indien de waardering/presentatie juist zou zijn. De jaarcijfers en/of prognose bevatten een fout/afwijking van materieel belang en met diepgaande invloed indien door een onjuiste voorstelling van zaken de licentiehouder voorkomt dat de licentie zal worden ingetrokken als bedoeld in artikel 14 lid 6 onder c van het Licentiereglement.

Aangezien binnen het FRS zes (6) variabelen worden berekend op rapportagemoment 1, is het van belang dat de accountant rekening houdt met het cumulatieve effect van fouten/afwijkingen. De geconstateerde fouten/afwijkingen zouden gezamenlijk immers wel kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang, al dan niet met diepgaande invloed.

Materialiteitsniveau voor bijzondere transactiestromen, rekeningsaldi of in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen

Een licentiehouder die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie moet aantonen dat per 31 maart van het lopende seizoen (T) geen betalingsachterstanden aan i. voetbalclubs, ii. werknemers, sociale verzekeringsinstellingen (UWV, CFK e.d.) en iii. de Belastingdienst bestaan die voortkomen uit respectievelijk transferactiviteiten en (arbeids)overeenkomsten inclusief daaruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen tot en met 31 december van het lopende seizoen (T). Het is verplicht dat de licentiehouder die voor het komende seizoen in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie de accountant specifiek overeengekomen werkzaamheden laat verrichten op de 'Transfers table' en 'Employees table'. Zie hiervoor hoofdstuk 4 van dit protocol. Ten aanzien van de betalingsachterstand doet materialiteit c.q. proportionaliteit niet ter zake, d.w.z. de hoogte van de betalingsachterstand is niet relevant. Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren, dienen (de balansposities van) de halfjaarcijfers als uitgangspunt. Het is van belang dat de betreffende balansposities per 31 december juist en volledig zijn. Het is derhalve van groot belang dat de accountant bij de planning en de uitvoering van de controle- en beoordelingswerkzaamheden, bijvoorbeeld bij de toetsingen van interne beheersingsmaatregelen zoals bedoeld in Standaard 330 maar ook bij het bepalen van het materialiteitsniveau zoals bedoeld in Standaard 320, hiermee rekening houdt.

⁶ Voorbeelden van een onjuiste voorstelling van zaken zijn:

- het presenteren van vorderingen met een looptijd langer dan één jaar als vlottend actief;
- het verantwoorden van vergoedingssommen als onderdeel van het bedrijfsresultaat.

⁷ Fouten/afwijkingen, met inbegrip van weglatingen, afzonderlijk of gezamenlijk, worden van materieel belang geacht indien daarvan redelijkerwijs kan worden verwacht dat zij een invloed zullen hebben op de economische beslissingen die gebruikers op basis van de financiële overzichten nemen.

HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSAANPAK PER RAPPORTAGEMOMENT

§ 3.1 Rapportagemoment I (per 1 oktober/1 november)

Rapportagemoment 1 bestaat enerzijds uit de jaarstukken van het afgelopen seizoen (T-1) en anderzijds uit de prognose van het lopende seizoen (T). Rapportagemoment 1 is tevens een meetmoment. Dit betekent dat op basis van (enkel) rapportagemoment 1 alle variabelen worden berekend middels FRS. Dit gebeurt voor de variabelen 1, 2, 3 en 4 op basis van de modelstaat jaarstukken (licentie-eis F.01a) en voor de variabelen 5 en 6 op basis van de modelstaat prognose (licentie-eis F.01b). Alle variabelen worden ieder jaar op rapportagemoment 1 opnieuw berekend.

§ 3.1.1 Licentie-eis F.01a: jaarstukken

Jaarstukken voorzien van controleverklaring

Een licentiehouders moet - ongeacht zijn juridische structuur - (geconsolideerde/gecombineerde) jaarstukken volgens de door het bestuur betaald voetbal uitgevaardigde Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en het door het bestuur betaald voetbal voorgeschreven model opstellen en indienen.

De consolidatiekring, zoals deze voor het financieel kader door de licentiehouders zelfstandig dient te worden vastgesteld en ter toetsing dient te worden voorgelegd aan de licentiecommissie, dient duidelijk te worden aangegeven in de juridische (groeps)structuur als genoemd in licentie-eis L.02 (bijv. door de betreffende entiteiten een onderscheidende kleur te geven).

a. Jaarstukken

Onder jaarstukken worden verstaan:

- i. Jaarrekening per 30 juni van het afgelopen seizoen (T-1);
 - a. Balans per 30 juni van het afgelopen seizoen (T-1);
 - b. Winst- en verliesrekening over het afgelopen seizoen (T-1);
 - c. Kasstroomoverzicht over het afgelopen seizoen (T-1);
 - d. Toelichting.
- ii. Bestuursverslag (overeenkomstig art. BW 2:391);
- iii. Modelstaat jaarstukken;
- iv. Toelichting op de modelstaat jaarstukken.

De jaarstukken moeten volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd in artikel 6 lid 6 onder a.i en ii van het Licentiereglement.

De jaarrekening en de modelstaat jaarstukken inclusief toelichting moeten zijn voorzien van een controleverklaring (Standaard 700 resp. Standaard 800) afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid).

§ 3.1.1a *Jaarrekening (Standaard 700)*

Bij de jaarrekening is in de reglementen opgenomen dat een accountant hierbij een controleverklaring volgens Standaard 700 afgeeft. Deze verplichting ingevolge het Licentiereglement geldt ongeacht of de licentiehouders in dezen een wettelijke controleplicht kent.

De KNVB stelt eisen aan de informatie die uit de jaarrekening moet blijken. Deze vereisten zijn opgenomen in de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten'. Minimaal uitgangspunt voor het Licentiereglement is een inrichtingsjaarrekening die voor een middelgrote rechtspersoon verplicht is.

§ 3.1.1b Modelstaat jaarstukken (Standaard 800)

Alhoewel de jaarrekening het primaire verantwoordingsdocument is over het afgelopen seizoen, vereist het FRS dat het middels de KNVB-modelstaten mogelijk is om tot een eenduidige waardering van de financiële positie te komen. De accountant geeft bij de modelstaten op basis van Standaard 800 een controleverklaring af.

De modelstaat jaarstukken bestaat uit algemene informatie, de balanspositie (inclusief specificaties), de winst- en verliesrekening (inclusief specificaties), een kasstroomoverzicht en een overzicht van (en/of toelichting op) de verschillen in hoogte en presentatie van vermogen en resultaat tussen jaarrekening en modelstaat.

De (inrichtings)jaarrekening kan met betrekking tot een aantal aspecten afwijken van de rapportage zoals deze ten behoeve van het FRS in de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' is voorgeschreven. Dit betreft (1) de presentatie, (2) de waardering, en (3) de consolidatiekring.

Bij de licentiecommissie bestaat een informatiebehoefte t.a.v. de (verwachte) afwijkingen tussen (inrichtings)jaarrekening en de KNVB-modelstaten. De licentiehouder zal in de toelichting op de modelstaat jaarstukken ingaan op de afwijkingen die op grond van de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' (naar verwachting zullen) bestaan.

§ 3.1.1c Aandachtspunten Financieel Rating Systeem – variabelen rapportagemoment 1 (jaarstukken)

Bij elk van de variabelen die op basis van de jaarstukken worden berekend is aangegeven wat de aandachtspunten zijn bij de controle door de accountant van de licentiehouder. Hoewel een fout zowel positief als negatief kan zijn, is voor wat betreft de controlerichting uitgegaan van het belang van de licentiehouder het aantal behaalde punten te maximaleren.

Nummer	Multiplier	Werkkapitaalpositie
1	3	Vlottende activa uitgedrukt in de vlottende passiva.
Input:		Vlottende activa en vlottende passiva per 30/06 van het afgelopen seizoen T-1).

Aandachtspunten:

- Juistheid classificatie vlottende activa: de accountant stelt vast dat onder de vlottende activa geen bedragen zijn opgenomen met een (verwachte) looptijd langer dan 1 jaar;
- Volledigheid classificatie vlottende passiva: de accountant stelt vast dat onder de vlottende passiva alle bedragen zijn opgenomen met een (verwachte) looptijd korter dan 1 jaar, dan wel bedragen die direct opeisbaar zijn.

Nummer	Multiplieur	Solvabiliteit
2	2	Vermogen dat kan worden aangewend voor de voldoening van de verplichtingen aan de schuldeisers (weerstandsvermogen) uitgedrukt in het totaal vermogen.
Input:		Eigen vermogen en totaal vermogen per 30/06 van het afgelopen seizoen (T-1).

Aandachtspunten:

- Juisheid totaal vermogen: de accountant stelt vast dat er geen sprake is van kunstmatige balansverlening (in geval van negatief eigen vermogen) of kunstmatige balansverkortung (in geval van positief eigen vermogen);
- Juisheid classificatie achtergestelde leningen: de accountant stelt vast dat leningen verantwoord als achtergesteld, voldoen aan de voorwaarden zoals gesteld;
- Juisheid eigen vermogen: de accountant stelt vast dat er geen vreemd vermogen onder het eigen vermogen is opgenomen.

Nummer	Multiplieur	Historische nettomarge
3	2	Nettoresultaat na belastingen over het afgelopen seizoen uitgedrukt in de totale omzet over het afgelopen seizoen.
Input:		Nettoresultaat na belastingen en totale omzet van het afgelopen seizoen (T-1). De totale omzet bestaat uit: netto omzet; rentebaten; opbrengst vergoedingssommen en resultaat deelneming/aandeel derden in resultaat.

Aandachtspunten:

- Periodeafgrenzing: de accountant stelt vast dat opbrengsten en kosten in de juiste periode zijn verantwoord;
- Voorzichtigheidsbeginsel: de accountant stelt vast dat winsten slechts worden genomen voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Verplichtingen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening zijn bekend geworden. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar kunnen in acht worden genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Nummer	Multiplieur	Personeelskostenratio
4	1	Gerealiseerde personeelskosten van het afgelopen seizoen (T-1) uitgedrukt in de gerealiseerde netto omzet van het afgelopen seizoen (T-1).
Input:		Gerealiseerde personeelskosten en netto omzet van het afgelopen seizoen (T-1).

Aandachtspunten:

- Volledigheid de accountant stelt vast dat de personeelskosten alle kosten bevat die volgens de modelstaat aan moeten worden toegerekend. Specifiek besteedt de accountant aandacht aan de juistheid van inhoudingen en/of negatieve bedragen;
- Verschuivingsgevaar van rentebaten, opbrengst vergoedingssommen en resultaat deelneming/aandeel derden in resultaat naar overige baten als onderdeel van de netto omzet;

§ 3.1.1d Overige Aandachtspunten – rapportagemoment 1 (jaarstukken)

Ingevolge artikel 6 lid 8 van het Licentiereglement is een licentiehouders verplicht haar negatief eigen vermogen te verbeteren met tenminste 5%. Deze verplichting kan aanleiding geven tot een tendens het eigen vermogen zo gunstig mogelijk (positief dan wel minder negatief) voor te stellen. Dezelfde tendens kan ook voortkomen uit de voorwaarde van een negatief eigen vermogen per 30 juni van het afgelopen seizoen (T-1) voor het indienen van een begroting door de licentiehouders zoals bedoeld in licentie-eis F.03 (paragraaf 3.3). De overige voorwaarden

voor het indienen van een begroting door de licentiehouders zoals bedoeld in licentie-eis F.03 (paragraaf 3.3) zien toe op een verklaring bij de jaarrekening die een (on)verplichte paragraaf bevat of niet goedkeurend is vanwege een continuïteitsvraagstuk en het zich bevinden in een traject van een plan van aanpak. Voornoemde voorwaarden geven mogelijk aanleiding tot een tendens de financiële positie zodanig (positief) te presenteren dat respectievelijk bij de jaarstukken geen verklaring wordt gegeven die een (on)verplichte paragraaf bevat of niet goedkeurend is vanwege een continuïteitsvraagstuk en een traject van een plan van aanpak wordt afgewend.

§ 3.1.2 Licentie-eis F.01b: prognose

Prognose voorzien van onderzoeksrapport

Een licentiehouders moet - ongeacht zijn juridische structuur - (geconsolideerde/gecombineerde) prognose volgens de door het bestuur betaald voetbal uitgevaardigde Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en het door het bestuur betaald voetbal voorgeschreven model opstellen en indienen.

De consolidatiekring, zoals deze voor het financieel kader door de licentiehouders zelfstandig dient te worden vastgesteld en ter toetsing dient te worden voorgelegd aan de licentiecommissie, dient duidelijk te worden aangegeven in de juridische (groeps)structuur als genoemd in licentie-eis L.02 (bijv. door de betreffende entiteiten een onderscheidende kleur te geven).

b. Prognose

Onder prognose worden verstaan:

- i. Modelstaat prognose;
- ii. Toelichting op de modelstaat prognose;
- iii. Verklaring Belastingdienst.

De prognose moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd in artikel 6 lid 6 onder a.i en ii van het Licentiereglement.

De prognose moet zijn voorzien van een onderzoeksrapport (Standaard 3400) afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid).

Indien een licentiehouders een liquiditeitsprognose overlegt die sluitend is middels een externe garantstelling dan dient deze te worden overgelegd aan de licentiecommissie.

§ 3.1.2a Prognose (Standaard 3400)

De prognose op rapportagemoment 1 is geïntroduceerd omdat een begroting, indien van toepassing, nog veel onzekerheden kent en een prognose in maart te laat is om gedurende het seizoen tot financiële bijsturing te komen.

Bij de prognose – die wordt verondersteld te zijn opgesteld na 31 augustus – geeft de accountant een onderzoeksrapport af. In Standaard 3400 is weergegeven welke werkzaamheden een accountant verricht bij het onderzoek van een prognose (toekomstgerichte financiële informatie). Concreet betekent dit dat de accountant toereikende informatie dient te krijgen om vast te stellen dat:

- de aan de prognose ten grondslag liggende, door het bestuur gemaakte schattingen, niet onredelijk zijn en in geval van hypothesen deze aansluiten op het doel van de informatieverstrekking.
- de prognose op een juiste wijze is gebaseerd op de veronderstellingen.
- de prognose op een juiste wijze is gepresenteerd en alle veronderstellingen van materieel belang toereikend zijn toegelicht met inbegrip van een duidelijke vermelding of het schattingen of hypothesen betreft.

- de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld op dezelfde basis als de jaarrekening, met toepassing van aanvaardbare grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

De in paragraaf 3.1.2b beschreven onderzoekswerkzaamheden dienen daarom gelezen te worden in het kader van een Standaard 3400 opdracht. In tegenstelling tot paragraaf 3.1.1 is geen sprake van controlewerkzaamheden gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid, maar van onderzoekswerkzaamheden bij een prognose. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de entiteit, het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens en het vaststellen dat de veronderstellingen op de juiste wijze zijn verwerkt. In de Richtlijn verslaggeving KNVB-modelstaten wordt nader ingegaan op de (toelichting op de) veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de prognose.

De modelstaat prognose bestaat uit algemene informatie, de geprognoseerde balanspositie per 30 juni van het lopende seizoen, de winst- en verliesrekening (inclusief specificaties) over het lopende seizoen en een op kwartaalbasis opgestelde liquiditeitsprognose.

Indien de licentiehouder een begroting in heeft gediend voor het seizoen T+1 dient de prognose beschouwd te worden als een vervolg op de begroting. In dit geval bestaat bij de licentiecommissie een informatiebehoefte ten aanzien van materiële afwijkingen tussen begroting en prognose. Om die reden zal de licentiehouder in de (verplicht voorgeschreven) toelichting op de modelstaat prognose ingaan op deze afwijkingen. Daarnaast zal een toelichting gewenst zijn op posten die niet veranderd zijn, maar waarvan verwacht kon worden dat zich hierop een wijziging heeft voorgedaan, bijvoorbeeld door de realisatie van een aantal transfers. Indien de licentiehouder geen begroting in heeft gediend voor het seizoen t+1, is het niet mogelijk de licentiecommissie te voorzien van informatie ten aanzien van afwijkingen tussen begroting en prognose. Bij de licentiecommissie bestaat evenwel een behoefte aan de veronderstellingen en/of risico's die ten grondslag liggen aan de prognose. Om die reden zal de licentiehouder in de (verplicht voorgeschreven) toelichting op de modelstaat prognose ingaan op deze veronderstellingen en/of risico's.

De onderzoeksvragen die specifiek van belang zijn voor de juiste werking van het licentiesysteem (inclusief FRS) zijn – middels de Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' – als verplichte vragen gesteld aan het management van de licentiehouder. De beantwoording van deze vragen dient opgenomen te zijn in de toelichting op de prognose, zodat de accountant van de licentiehouder hiervan kennis kan nemen.

§ 3.1.2b Aandachtspunten Financieel Rating Systeem – variabelen rapportagemoment 1 (prognose)

Bij elk van de variabelen die op basis van de prognose worden berekend is aangegeven wat de aandachtspunten zijn bij het onderzoek door de accountant van de licentiehouder. Hoewel een fout zowel positief als negatief kan zijn, is voor wat betreft de onderzoeksrichting uitgegaan van het belang van de licentiehouder het aantal behaalde punten te maximeren.

Nummer	Multiplieur	Buffer liquide middelen obv toekomst
5	1	Onderbouwde liquiditeitspositie per 30 juni van het lopende seizoen (T) uitgedrukt in de maandelijkse personeelskosten over dezelfde periode.

De liquiditeitspositie wordt eventueel gecorrigeerd voor *onzekere, niet contractueel onderbouwde* posten. Hierbij moet bijvoorbeeld gedacht worden aan verwachte transferinkomsten, niet onderbouwde stijgingen van inkomsten uit sponsoring, en niet onderbouwde leningen en kapitaalstortingen.

Input: Liquiditeitspositie per 30 juni van het lopende seizoen (t) en maandelijkse personeelskosten op basis van de prognose.

Aandachtspunten:

- Juistheid onderbouwde liquiditeitspositie: de accountant onderzoekt of geen onzekere, niet contractueel onderbouwde posten deel uit maken van de onderbouwde liquiditeitspositie;
- Volledigheid personeelskosten: de accountant onderzoekt of de personeelskosten alle kosten bevat die volgens de modelstaat aan het personeel moeten worden toegerekend. Specifiek bestaat de accountant aandacht aan de juistheid van inhoudingen en/of negatieve bedragen;
- De bepaling dat de liquiditeitsprognose sluitend dient te zijn (vangnetbepaling van het FRS) geeft aanleiding tot een tendens inkomende kasstromen gunstiger voor te stellen en uitgaande kasstromen te onderschatten.
- Afloop crediteuren en debiteuren en effect van overlopende passiva: de accountant onderzoekt in hoeverre de afloop van crediteuren en debiteuren en in hoeverre het effect van overlopende passiva (bijv. vooruitfacturering) in de liquiditeitsprognose redelijk is aan de hand van de voor de licentiehouders van toepassing zijnde betalingstermijnen.

Nummer	Multiplieur	Historische nettomarge
6	1	Verwachte nettoresultaat uitgedrukt in de verwachte totale omzet.

De berekening van kernvariabele 6 vindt op identieke wijze plaats als de berekening van kernvariabele 3, met dien verstande dat variabele 6 betrekking heeft op de geprognosticeerde nettomarge van het lopende seizoen (T).

Input: Verwachte nettoresultaat en totale omzet per 30/06 van het lopende seizoen (T).

De totale omzet bestaat uit: netto omzet; rentebaten; opbrengst vergoedingssommen en resultaat deelneming/aandeel derden in resultaat.

Aandachtspunten:

- Juistheid verwachte opbrengsten: de accountant onderzoekt of de nog te realiseren opbrengsten geen onzekere, niet contractueel onderbouwde posten bevatten;
- Volledigheid verwachte kosten: de accountant onderzoekt of de nog te maken kosten naar verwachting volledig zijn ingeschat;
- Voorzichtigheidsbeginsel: de accountant stelt vast dat winsten slechts worden genomen voor zover zij op de balansdatum zijn verwezenlijkt. Verplichtingen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar, worden in acht genomen, indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening zijn bekend geworden. Voorzienbare verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden vóór het einde van het boekjaar kunnen in acht worden genomen indien zij vóór het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

§ 3.1.2c Overige Aandachtspunten – rapportagemoment 1 (prognose)

Een licentiehouders die, uiterlijk op 1 oktober indien de licentiehouders alsdan uitkomt in de eredivisie of uiterlijk op 1 november indien de licentiehouders alsdan uitkomt in de eerste divisie,

geen sluitende liquiditeitsprognose heeft overgelegd hetgeen op het moment van indienen van een (specifiek) plan van aanpak (nog) van toepassing is, moet een (specifiek) plan van aanpak indienen, ongeacht het aantal punten dat op grond van het FRS wordt behaald (vangnetbepaling). Onder een sluitende liquiditeitsprognose wordt verstaan een prospectief liquiditeitsoverzicht dat zowel qua eindstand als gedurende het seizoen steeds een saldo vertoont groter dan of gelijk aan nihil. Dit geeft mogelijk aanleiding om de kasstromen zo gunstig mogelijk voor te stellen.

§ 3.2 Rapportagemoment II (per 1 maart)

Rapportagemoment 2 bestaat uit de halfjaarcijfers van het lopende seizoen (T). De financiële positie van een licentiehouders wordt niet gewaardeerd middels FRS daar de financiële positie slechts één keer per seizoen wordt gewaardeerd op basis van rapportagemoment 1. Rapportagemoment 2 is derhalve geen meetmoment. Aan een licentiehouders die een plan van aanpak in moet dienen kunnen echter wel normstellingen worden opgelegd hetgeen mogelijk aanleiding geeft de halfjaarcijfers zo gunstig mogelijk voor te stellen, zodanig dat de licentiehouders voldoet aan de desbetreffende normstelling.

§ 3.2.1 Licentie-eis F.02: halfjaarcijfers

Halfjaarcijfers al dan niet voorzien van beoordelingsverklaring

Een licentiehouders moet - ongeacht zijn juridische structuur – (geconsolideerde/gecombineerde) halfjaarcijfers van het lopende seizoen (T) volgens de door het bestuur betaald voetbal uitgevaardigde Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en het door het bestuur betaald voetbal voorgeschreven model opstellen en indienen.

Onder halfjaarcijfers worden verstaan:

- i. Modelstaat halfjaarcijfers;
- ii. Toelichting op de modelstaat halfjaarcijfers;
- iii. Verklaring Belastingdienst.

De halfjaarcijfers moeten volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd in artikel 6 lid 6 onder b van het Licentiereglement.

De halfjaarcijfers moeten zijn voorzien van een beoordelingsverklaring (Standaard 2410) afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid).

Vrijstelling beoordelingsverklaring

Een licentiehouders wordt vrijgesteld van de verplichting om de halfjaarcijfers te laten zijn voorzien van een beoordelingsverklaring afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid) indien en voor zover de licentiehouders uitkomt in de Eerste Divisie, ten tijde van indienen van de halfjaarcijfers niet (meer) actief is in de KNVB-beker en zich niet bevindt in een traject van een plan van aanpak.

§ 3.2.1a *Modelstaat halfjaarcijfers (Standaard 2410)*

Bij de halfjaarcijfers per 31 december geeft de accountant een beoordelingsverklaring af tenzij de licentiehouders uitkomt in de Eerste Divisie, ten tijde van indienen van de halfjaarcijfers niet (meer) actief is in de KNVB-beker en zich niet bevindt in een traject van een plan van aanpak. In Standaard 2410 is weergegeven welke werkzaamheden een accountant verricht bij de beoordeling van tussentijdse cijfers. Concreet betekent dit dat de beoordelingswerkzaamheden gelezen dienen te worden in het kader van een Standaard 2410 opdracht. In tegenstelling tot paragraaf 3.1.1 is geen sprake van controlewerkzaamheden gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid, maar van beoordelingswerkzaamheden bij tussentijdse cijfers. Een beoordeling bestaat uit het inwinnen van inlichtingen, met name bij de voor financiën en de verslaggeving verantwoordelijke personen, en er worden cijferanalyses en andere beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd. Een beoordeling kan belangrijke omstandigheden die

van invloed zijn op de tussentijdse financiële informatie ter kennis van de accountant brengen, maar verschaft niet alle controle-informatie die voor een controle vereist is.

De modelstaat halfjaarcijfers bestaat uit algemene informatie, de balanspositie (inclusief specificaties), de winst- en verliesrekening (inclusief specificaties) en een kasstroomoverzicht.

De halfjaarcijfers betreft het eerste deel van de realisatie van de prognose. Bij de licentiecommissie bestaat een informatiebehoefte ten aanzien van de bijzonderheden (voor zover deze absoluut en/of relatief van belang zijn) in de realisatie ten opzichte van de verwachtingen vanuit de prognose, waarbij deze bijvoorbeeld voortkomt uit het vraagstuk van de periodoetorekening van kosten en opbrengsten. Om deze reden zal de licentiehouder in de (verplicht voorgeschreven) toelichting op de modelstaat halfjaarcijfers moeten ingaan op de gehanteerde periodoetorekening.

De beoordelingsvraagstukken die specifiek van belang zijn voor de juiste werking van het licentiesysteem zijn – door middel van de Richtlijn ‘verslaggeving KNVB-modelstaten’ – als verplichte vragen gesteld aan het management van de licentiehouder. De beantwoording van deze vragen dient opgenomen te zijn in de toelichting op de halfjaarcijfers, zodat de accountant van de licentiehouder hiervan kennis kan nemen en deze kan beoordelen.

§ 3.2.1b Betalingsachterstanden (UEFA-licentie)

Een licentiehouder die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie moet aantonen dat per 31 maart van het lopende seizoen (T) geen betalingsachterstanden aan voetbalclubs, werknemers, sociale verzekeringsinstellingen (UWV, CFK e.d.) en de Belastingdienst bestaan die voortkomen uit respectievelijk transferactiviteiten en (arbeids)overeenkomsten inclusief daaruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen tot en met 31 december van het lopende seizoen (T). Voor verdere details wordt verwezen naar hoofdstuk 4. Om de bewering dat geen betalingsachterstanden bestaan, te onderzoeken, worden door de licentiehouder met de accountant specifieke werkzaamheden overeengekomen ten aanzien van de ‘Transfers table’ en de ‘Employees table’. Materialiteit c.q. proportionaliteit doet ten aanzien van betalingsachterstanden niet ter zake, d.w.z. de hoogte van de betalingsachterstand is niet relevant. Om deze werkzaamheden uit te kunnen voeren, dienen de halfjaarcijfers per 31 december van het lopende seizoen (T) als uitgangspunt. Het is bij de halfjaarcijfers derhalve van belang dat de betreffende balansposities per 31 december van enig seizoen juist en volledig zijn. Het is, voornamelijk in relatie tot de volledigheid van balansposities, dienstengevolge van groot belang dat de accountant bij de uitvoering van de controle- en beoordelingswerkzaamheden, bijvoorbeeld bij de toetsingen van interne beheersingsmaatregelen zoals bedoeld in Standaard 330, maar ook bij het bepalen van het materialiteitsniveau zoals bedoeld in Standaard 320 (zie tevens paragraaf 2.5) hiermee rekening houdt.

Aandachtspunt:

- Volledigheid classificatie schulden uit transferactiviteiten en uit hoofde van arbeidsovereenkomsten: de accountant beoordeelt of onder de crediteuren uit transferactiviteiten en de schulden aan werknemers alle bedragen zijn opgenomen die per 31 december verschuldigd zijn.

Voor nadere informatie ten aanzien van de UEFA-licentie en de werkzaamheden die van de accountant verwacht worden wordt verwezen naar hoofdstuk 4.

§ 3.2.1c Overige aandachtspunten – rapportagemoment 2 (halfjaarcijfers)

In hoofdstuk 3.3 worden de voorwaarden uiteengezet voor het indienen van een begroting door de licentiehouder (licentie-eis F.03) die aanleiding kunnen geven tot verschillende tendensen. Deze voorwaarden zien onder andere toe op een negatief eigen vermogen per 31 december van het lopende seizoen. Deze voorwaarde geeft mogelijk aanleiding tot een tendens het eigen vermogen zo gunstig mogelijk (positief) voor te stellen. De voorwaarden zien tevens toe op een verklaring bij de halfjaarcijfers die een (on)verplichte paragraaf bevat of niet goedkeurend is

vanwege een continuïteitsvraagstuk. Voornoemde voorwaarde geeft mogelijk aanleiding tot een tendens de financiële positie zodanig (positief) te presenteren dat bij de halfjaarcijfers geen verklaring wordt gegeven die een (on)verplichte paragraaf bevat of niet goedkeurend is vanwege een continuïteitsvraagstuk.

§ 3.3 Rapportagemoment III (per 15 juni)

De financiële positie van een licentiehouders wordt niet gewaardeerd middels FRS op rapportagemoment 3 daar de financiële positie slechts één keer per seizoen wordt gewaardeerd op basis van rapportagemoment 1. Rapportagemoment 3 is derhalve geen meetmoment.

§ 3.3.1 Licentie-eis F.03: begroting

Begroting

Indien één (of meer) van onderstaande feiten en/of omstandigheden van toepassing is (zijn) moet een licentiehouders - ongeacht zijn juridische structuur - een (geconsolideerde/gecombineerde) begroting tot en met het einde van het volgende seizoen (T+1) opstellen en indienen volgens de door het bestuur betaald voetbal uitgevaardigde Richtlijn 'verslaggeving KNVB-modelstaten' en het door het bestuur betaald voetbal voorgeschreven model:

- i. De licentiehouders bevindt zich in een traject van een plan van aanpak;
- ii. Uit de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.02 blijkt, na eventuele correcties een negatief eigen vermogen;
- iii. Bij de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers zoals bedoeld in licentie-eis F.02 is door de accountant een verklaring afgegeven die een (on)verplichte paragraaf vanwege een continuïteitsvraagstuk of niet goedkeurend is; en/of
- iv. De licentiehouders in het opvolgende seizoen zal uitkomen in de eerste divisie.

Onder begroting worden verstaan:

- i. Modelstaat begroting;
- ii. Toelichting op de modelstaat begroting;
- iii. Overeenkomsten indien van de begrote liquiditeit een bedrag ter grootte van 30% of meer van de netto-omzet wordt gerealiseerd middels ontvangsten die (direct of indirect) afkomstig zijn van één (natuurlijk of rechts-)persoon. Deze overeenkomsten moeten onherroepelijk, schriftelijk en getekend zijn en jegens de licentiecommissie moet genoegzaam worden aangetoond dat de bedragen daadwerkelijk beschikbaar en op eerste verzoek inbaar zijn, bijvoorbeeld door middel van een bankgarantie of door de storting van gelden op een daarmee vergelijkbare derdengeldenrekening.

De begroting moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd in artikel 6 lid 6 onder c van het Licentiereglement.

Indien een licentiehouders een liquiditeitsbegroting overlegt die sluitend is middels een externe garantstelling dan dient deze te worden overgelegd aan de licentiecommissie.

Vrijstelling begroting

Een licentiehouders die op grond van i. tot en met iii, en niet op grond van iv, verplicht is om een begroting in te dienen, wordt vrijgesteld van de verplichting tot het indienen van een begroting als bedoeld in deze licentie-eis indien de betreffende licentiehouders reeds 'future financial information' (UEFA-begroting) als bedoeld in licentie-eis F.13 heeft ingediend hetgeen geen belemmering is gebleken voor het verstrekken van een UEFA-licentie.

§ 3.3.1a Modelstaat begroting (BLZ)

Bij de begroting bestaat in beginsel géén verplichting een accountant werkzaamheden te laten verrichten⁸. Dit betekent dat in beginsel het bureau licentiezaken alle benodigde

⁸ Het Licentiereglement (middels de Richtlijn (opmaak) plan van aanpak) voorziet in de mogelijkheid voor de licentiecommissie om de begroting te laten voorzien van een onderzoeksrapport van de accountant.

werkzaamheden uitvoert. Indien er door de licentiehouder *vrijwillig* voor wordt gekozen een accountant in te schakelen of wanneer een onderzoeksrapport verplicht wordt gesteld door de licentiecommissie, dan moet de accountant voor licentiedoeleinden dezelfde accountant zijn als degene die de controle heeft verricht van de voorafgaande jaarrekening. Op de werkzaamheden van deze accountant kan dan worden gesteund door het bureau licentiezaken. Bij de begroting – die wordt verondersteld te zijn opgesteld na 28 februari – zal het bureau onderzoekswerkzaamheden verrichten welke in lijn liggen met de werkzaamheden zoals die zijn opgenomen in Standaard 3400. Concreet betekent dit dat het bureau toereikende informatie dient te krijgen om vast te stellen dat:

- de aan de begroting ten grondslag liggende, door het bestuur gemaakte schattingen, niet onredelijk zijn en in geval van hypothesen deze aansluiten op het doel van de informatieverstrekking.
- de begroting op een juiste wijze is gebaseerd op de veronderstellingen.
- de begroting op een juiste wijze is gepresenteerd en alle veronderstellingen van materieel belang toereikend zijn toegelicht met inbegrip van een duidelijke vermelding of het schattingen of hypothesen betreft.
- de toekomstgerichte financiële informatie is opgesteld op dezelfde basis als de jaarrekening, met toepassing van aanvaardbare grondslagen van waardering en resultaatbepaling.

In tegenstelling tot paragraaf 3.1.1 is geen sprake van controlewerkzaamheden gericht op het verkrijgen van een redelijke mate van zekerheid, maar van onderzoekswerkzaamheden bij van een begroting. De in dit kader uitgevoerde werkzaamheden bestaan in hoofdzaak uit het inwinnen van inlichtingen bij functionarissen van de entiteit, het uitvoeren van cijferanalyses met betrekking tot de financiële gegevens en het vaststellen dat de veronderstellingen op de juiste wijze zijn verwerkt. In de Richtlijn verslaggeving KNVB-modelstaten wordt nader ingegaan op de (toelichting op de) veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de begroting.

De modelstaat begroting bestaat uit algemene informatie, de winst- en verliesrekening (inclusief specificaties) en een op kwartaalbasis opgestelde liquiditeitsbegroting. De begroting wordt opgesteld vanaf 1 januari van het lopende seizoen (seizoen t) tot en met het eind van het komende seizoen (T+1) en bestaat derhalve uit anderhalf seizoen (18 maanden).

De begroting is een inschatting van de exploitatie over het komende seizoen. Op het moment van opstellen van de begroting is een aantal zaken nog niet formeel (contractueel) vastgelegd. Bij de licentiecommissie zal een informatiebehoefte bestaan ten aanzien van de onzekerheden (targets) die in de begroting zijn opgenomen voor zover deze absoluut en/of relatief van belang zijn. Om die reden zal de licentiehouder in de (verplicht voorgeschreven) toelichting op de modelstaat begroting ingaan op de veronderstellingen die ten grondslag liggen aan de begroting.

De onderzoeksvragen die specifiek van belang zijn voor de juiste werking van het licentiesysteem zijn – door middel van de Richtlijn ‘verslaggeving KNVB-modelstaten’ – als verplichte vragen gesteld aan het management van de licentiehouder. De beantwoording van deze vragen dient opgenomen te zijn in de toelichting op de begroting, zodat het bureau licentiezaken hiervan kennis kan nemen.

§ 3.3.1b Overige aandachtspunten - rapportagemoment 3 (begroting)

Een licentiehouder is verplicht een sluitende liquiditeitsbegroting te overleggen al dan niet door middel van een externe garantstelling. Dit kan aanleiding geven tot een tendens kasstromen zo gunstig mogelijk (positief) voor te stellen.

HOOFDSTUK 4: ONDERZOEKSAANPAK AANVRAAG UEFA-LICENTIE

In de UEFA Club Licensing Regulations is bepaald dat drie expliciete rapportages – aangeduid als ‘Transfers table’, ‘Employees table’ en ‘Social/tax table’ – (onvoorwaardelijk) overgelegd moeten worden aan de licentiecommissie indien een licentiehouders in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie. Daarbij moeten bepaalde voorgeschreven werkzaamheden (overeenkomstig Standaard 4400N) op twee van de drie rapportages (‘Transfers table’ en ‘Employees table’) worden uitgevoerd door de accountant van de licentiehouders. Het bureau licentiezaken verricht zelfstandig de werkzaamheden met betrekking tot de ‘Social/tax table’. Indien één (of meer) feiten en/of omstandigheden van toepassing is (zijn), moet een licentiehouders die in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie - ongeacht zijn juridische structuur - (geconsolideerde/gecombineerde) ‘future financial information’ (UEFA-begroting) indienen. Het bureau licentiezaken verricht zelfstandig de werkzaamheden met betrekking tot ‘future financial information’ (UEFA-begroting).

De bovengenoemde rapportages gaan uit van de situatie per 31 december. Om die reden is in hoofdstuk 3 onder rapportagemoment II ([Betalingsachterstanden \(UEFA-licentie\)](#)) specifiek het belang aangegeven van de balansspecificaties ‘crediteuren uit transferactiviteiten’ en ‘schulden aan werknemers’.

Zoals aangegeven in § 2.1 ‘UEFA-licentie’ verschaft een accountant geen zekerheid met het afgeven van een rapport van feitelijke bevindingen. Zijn rapportage betreft alleen een opsomming van geconstateerde afwijkingen tussen bepaalde posten. De ontvangers van een rapport van feitelijke bevindingen (met name de licentiecommissie van de KNVB) trekken hun eigen conclusies op basis van de gevolgde procedures en de bevindingen van de accountant.

§ 4.1.1 Licentie-eis F.10: Betalingsachterstanden aan voetbalclubs⁹

‘Transfers table’ met rapport van feitelijke bevindingen: betalingsachterstanden aan voetbalclubs

Een licentiehouders die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie moet aantonen dat per 31 maart van het lopende seizoen (T) geen betalingsachterstanden aan voetbalclubs bestaan die voortkomen uit transferactiviteiten tot en met 31 december van het lopende seizoen (T), waaronder mede begrepen:

- a. een vergoeding en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler;
- b. opleidingsvergoedingen, solidariteitsbijdragen; en/of
- c. enige hoofdelijke aansprakelijkheid als gevolg van de beëindiging van een arbeidsovereenkomst van een speler tot welke aansprakelijkheid onherroepelijk besloten is door het CAS, een orgaan van de FIFA, UEFA en/of KNVB dan wel een andere daartoe bevoegde autoriteit.

De definities van de hierboven genoemde vergoedingen zijn opgenomen in de FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players.

Om aan te tonen dat geen betalingsachterstanden bestaan moet de licentiehouders een zogeheten ‘Transfers table’ opstellen en indienen. De verplichting tot het opstellen en indienen van de ‘Transfers table’ geldt ook in het geval geen transfers zijn gedaan of geen huurovereenkomsten zijn afgesloten.

De ‘Transfers table’ moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd op 8 april.

De ‘Transfers table’ moet zijn voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen (Standaard 4400N) afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid).

⁹ Hieronder wordt mede begrepen (inter)nationale clubs (inclusief andere Nederlandse licentiehouders), gezamenlijke jeugdopleidingen (als bedoeld in het Reglement Gezamenlijke Jeugdopleiding) en (inter)nationale amateurverenigingen.

§ 4.1.1a 'Transfers table' (Standaard 4400N)

De 'Transfers table' is een specifieke informatievereiste van de UEFA en als zodanig overgenomen in het Licentiereglement. Dit overzicht is van belang voor die licentiehouders die in aanmerking willen komen voor een Europese licentie. Het niet insturen of niet volledig invullen van de informatie in kwestie leidt volgens de UEFA Club Licensing Regulations tot het weigeren van een Europese licentie. Dit geldt in principe eveneens indien uit de 'Transfers table' blijkt dat sprake is van betalingsachterstanden zoals bedoeld in artikel 49 van UEFA Club Licensing Regulations.

De wijze van beoordeling van de 'Transfers table' is vastgelegd in de UEFA Club Licensing Regulations in Annex IX onderdeel C.

Het is van belang dat de licentiehouders ervoor zorgt dat uiterlijk 31 maart geen sprake (meer) is van betalingsachterstanden aan voetbalclubs die voortkomen uit transferactiviteiten, waaronder mede begrepen een vergoeding en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler, solidariteitsbijdragen en opleidingsvergoedingen, tot en met 31 december. Dit kan gebeuren door (Annex VIII, UEFA Club Licensing Regulations):

- a) het voldoen van de verplichting;
- b) het overeenkomen van een (schriftelijke) betalingsregeling met de crediteur; of
- c) het aantonen dat de schuld wordt bestreden via een procedure bij een competente autoriteit (FIFA, CAS e.d.);
- d) het genoegzaam aantonen dat de licentiehouders alle redelijke maatregelen heeft genomen om de rechthebbende club te identificeren en/of te betalen als het gaat om opleidingsvergoedingen en solidariteitsbijdragen¹⁰.

Het verdient aanbeveling dat de werkzaamheden van de accountant al tijdens de beoordeling van de halfjaarcijfers uitgevoerd worden (en afgerond worden na 31 maart). Dit zal de licentiehouders namelijk in staat stellen om nog te kunnen handelen naar aanleiding van de bevindingen van de accountant. Relevante onvolkomenheden die na 31 maart naar voren komen (bijvoorbeeld door ingediende claims van andere voetbalorganisaties), zullen niet meer 'hersteld' kunnen worden en kunnen onherroepelijk leiden tot weigering van een Europese licentie.

De volgende werkzaamheden moeten door de accountant van de licentiehouders worden uitgevoerd op basis van specifiek overeengekomen werkzaamheden (Standaard 4400N):

1. Sluit het totaal te betalen bedrag volgens de 'Transfers table' aan met de verplichting zoals deze is opgenomen in de balans (onder de kort- en langlopende verplichtingen) per 31 december.

NB: alle (kort- en langlopende) schulden aan voetbalorganisaties moeten op een aparte regel 'crediteuren uit transferactiviteiten' worden verantwoord in de modelstaten.

2. Stel vast dat de 'Transfers table' rekenkundig juist is.
3. Voer een deelwaarneming uit op de verantwoorde vergoedingen en/of eventuele voorwaardelijke¹¹ vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler,

¹⁰ Er wordt van de accountant niet verwacht dat hij werkzaamheden verricht ten aanzien van de gevallen waarbij de licentiehouders niet in staat is de rechthebbende club te identificeren en/of te betalen als het gaat om opleidingsvergoedingen en solidariteitsbijdragen. De licentiehouders wordt in voornoemde gevallen dringend geadviseerd om zo snel mogelijk contact op te nemen met het bureau licentiezaken. Het bureau licentiezaken kan vervolgens de licentiehouders de licentiehouders in contact brengen met afdelingen binnen de KNVB die de licentiehouders kunnen helpen bij het identificeren en/of te betalen van rechthebbende clubs als het gaat om opleidingsvergoedingen en solidariteitsbijdragen.

¹¹ Inclusief ongerealiseerde voorwaardelijke verplichtingen.

opleidingsvergoedingen, solidariteitsbijdragen en/of enige hoofdelijke aansprakelijkheid als gevolg van de beëindiging van een arbeidsovereenkomst van een speler tot welke aansprakelijkheid onherroepelijk besloten is door het CAS, een orgaan van de FIFA, UEFA en/of KNVB dan wel een andere daartoe bevoegde autoriteit.

Voer deze deelwaarneming uit voor zover afgesloten/ontstaan in het afgelopen kalenderjaar, en vergelijk de informatie in de 'Transfers table' met de afgesloten contracten/overeenkomsten en/of de van toepassing zijnde regelgeving ten aanzien van solidariteitsbijdragen en/of opleidingsvergoedingen. De accountant constateert of de hoogte van de verantwoorde (termijn)bedragen en de daarbij bijbehorende betalingstermijnen (al dan niet) overeenstemmen met de contractuele afspraken.

NB: De deelwaarneming bevat ten minste 50% van het totale aantal vergoedingen en/of eventuele voorwaardelijke¹² vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler, opleidingsvergoedingen en solidariteitsbijdragen en ten minste 75% van de totale kosten. Indien het aantal vergoedingen en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler opleidingsvergoedingen en solidariteitsbijdragen beperkt is (5 of minder), moeten alle contracten in de werkzaamheden betrokken worden.

De accountant neemt in het rapport van feitelijke bevindingen op welke individuele transfers in de deelwaarneming zijn gevallen.

4. Stem betalingstermijnen waarvoor bij 3 is geconstateerd dat is afgeweken van de contractuele bepalingen en/of de van toepassing zijnde regelgeving af met de schriftelijke betalingsregeling en vermeld in het rapport van feitelijke bevindingen wanneer en door wie deze betalingsregeling is ondertekend.
5. Voer een deelwaarneming uit op verantwoorde betalingen inzake (voorwaardelijke) vergoedingen en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler en vergelijk de informatie in de 'Transfers table' met de betalingen op bankafschriften.

NB: De deelwaarneming bevat ten minste 50% van het totaal aantal betalingen en ten minste 75% van de totaal betaalde bedragen bevat voor zover deze hebben plaatsgevonden tussen 31 december en 31 maart. Indien het aantal vergoedingen en/of eventuele voorwaardelijke vergoeding(en) ter compensatie van de voortijdige beëindiging van het spelerscontract dan wel ter compensatie van het uitlenen van de speler, beperkt is (5 of minder) moeten alle betalingen in de werkzaamheden betrokken worden.

De accountant neemt in het rapport van feitelijke bevindingen op welke betalingen in de deelwaarneming zijn gevallen (d.m.v. vermelding transfer, datum en bedrag).

6. Ga voor alle verschuldigde bedragen waarbij de licentiehouders aangeeft dat sprake is van een 'dispute' na wanneer en bij wie deze zaak voorligt en vermeld deze informatie in het rapport van feitelijke bevindingen.

¹² Inclusief ongerealiseerde voorwaardelijke verplichtingen.

§ 4.2.1 Licentie-eis F.11: Betalingsachterstanden aan werknemers

'Employees table' met rapport van feitelijke bevindingen: betalingsachterstanden aan werknemers

Een licentiehouder die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie moet aantonen dat per 31 maart van het lopende seizoen (T) geen betalingsachterstanden aan zijn werknemers bestaan uit hoofde van (arbeids)overeenkomsten en daaruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen tot en met 31 december van het lopende seizoen (T). Hierbij maakt het niet uit of een (arbeids)overeenkomst nog van kracht is of reeds is geëindigd.

Relevante werknemers zijn in dit verband (slechts) a) alle professionele spelers volgens de FIFA Regulations on the Status and Transfer of Players; en b) het administratieve, technische, medische en veiligheidspersoneel als genoemd in licentie-eisen P.02 tot en met P. 10, P. 12 en P.13.

Om aan te tonen dat ten opzichte van zijn werknemers geen betalingsachterstanden bestaan moet de licentiehouder een zogeheten 'Employees table' opstellen en indienen. Hierbij gaat het om de werknemers die op enig moment gedurende het kalenderjaar van het lopende seizoen (T) in dienst waren.

De 'Employees table' moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd op 8 april.

De 'Employees table' moet zijn voorzien van een rapport van feitelijke bevindingen (Standaard 4400N) afgegeven door een accountant (RA of AA met certificerende bevoegdheid).

§ 4.2.1a 'Employees table' (Standaard 4400N)

De 'Employees table' is een specifieke informatie verplichting van UEFA en als zodanig overgenomen in het Licentiereglement. Dit overzicht is van belang voor die licentiehouders die in aanmerking willen komen voor een Europese licentie. Het niet insturen of niet volledig invullen van de informatie in kwestie leidt volgens de UEFA Club Licensing Regulations tot het weigeren van een Europese licentie. Dit geldt in principe eveneens indien uit de 'Employees table' blijkt dat sprake is van betalingsachterstanden zoals bedoeld in artikel 50 van UEFA Club Licensing Regulations.

De wijze van beoordeling van de 'Transfers table' is vastgelegd in de UEFA Club Licensing Regulations in Annex IX onderdeel C.

Het is van belang dat de licentiehouder er voor zorgt dat uiterlijk 31 maart geen sprake (meer) is van betalingsachterstanden aan werknemers uit hoofde van (arbeids)overeenkomsten en daaruit voortvloeiende wettelijke verplichtingen tot en met 31 december. Dit kan gebeuren door (Annex VIII, UEFA Club Licensing Regulations):

- a) het voldoen van de verplichting;
- b) het overeenkomen van een (schriftelijke) betalingsregeling met de werknemer; of
- c) het aantonen dat de schuld wordt bestreden via een procedure bij een competente autoriteit (FIFA, CAS e.d.).

Het verdient aanbeveling dat de werkzaamheden van de accountant al tijdens de beoordeling van de halfjaarcijfers uitgevoerd worden (en afgerond worden na 31 maart). Dit zal de licentiehouder namelijk in staat stellen om nog te kunnen handelen op bevindingen uit het onderzoek van de accountant.

Relevante onvolkomenheden die na 31 maart naar voren komen, zullen niet meer 'hersteld' kunnen worden en kunnen onherroepelijk leiden tot weigering van een Europese licentie.

De volgende werkzaamheden moeten door de accountant van de licentiehouder worden uitgevoerd op basis van specifiek overeengekomen werkzaamheden (Standaard 4400N):

1. Sluit het totaal te betalen bedrag volgens de 'Employees table' aan met de verplichting zoals deze is opgenomen in de balans (onder de kort- en langlopende verplichtingen) per 31 december.

NB: alle (kort- en langlopende) schulden aan werknemers moeten op een aparte regel 'schulden aan werknemers' worden verantwoord in de modelstaten. Het is bij de halfjaarcijfers van belang dat de balansposities juist en vooral volledig zijn, zie hiervoor paragraaf 2.5 en 3.2.1b.

NB: in de aansluiting tussen de balans en de 'Employees table' mag vanwege 'efficiency' onderscheid gemaakt worden naar het soort schuld (bijvoorbeeld te betalen nettoloon) voor zover de betalingstermijn hiervan hetzelfde is.

NB: Een uitsplitsing naar werknemer hoeft alleen gemaakt te worden voor bijzondere posten (bijv. ontslagvergoeding). Voor deze groep van werknemers moet de 'Employees table' de volgende informatie bevatten: naam; functie; datum aanvang contract; datum einde contract (indien van toepassing); te betalen bedragen per 31 december inclusief relevante betalingstermijn; nog te betalen bedragen per uiterlijk 31 maart inclusief toelichting (indien van toepassing).

Ingevolge artikel 50 lid 4a van UEFA Club Licensing Regulations moet een lijst met alle (ex-)werknemers beschikbaar zijn en worden ingediend met minimaal de volgende informatie: naam, functie, datum aanvang contract en datum einde contract (indien van toepassing). Deze lijst (bijvoorbeeld verkregen vanuit de salarisadministratie) moet derhalve worden toegevoegd aan de 'Employees table'.

2. Ga na dat de schuldpositie in de balans (met betrekking tot het te betalen nettoloon) aansluit met de verzamelloonstaat over de maand december (voor zover niet reeds uitgevoerd bij de beoordeling van de halfjaarcijfers).
3. Stel vast dat de 'Employees table' rekenkundig juist is.
4. Verkrijg een bevestigingsbrief van de werknemers waaraan de licentiehouders nog bijzondere betalingen verschuldigd is. Voer een deelwaarneming uit op het totale aantal werknemers, waaraan nog een betaling verschuldigd is.

NB: De deelwaarneming bevat ten minste 50% van het totale aantal werknemers, waaraan nog een betaling verschuldigd is, en tenminste 75% van de totale schulden. Indien het aantal bijzondere posten beperkt is (5 of minder), moeten alle werknemers in de werkzaamheden betrokken worden.

5. Voer een deelwaarneming uit op verantwoorde betalingen aan werknemers en vergelijk de informatie in de 'Employees table' met de betalingen op bankafschriften.

NB: De deelwaarneming bevat ten minste 50% van het totaal aantal betalingen en ten minste 75% van de totaal betaalde bedragen bevat voor zover deze hebben plaatsgevonden tussen 31 december en 31 maart. Indien het aantal (verzamel)betalingen beperkt is (5 of minder), moeten alle betalingen in de werkzaamheden betrokken worden.

De accountant neemt in het rapport van feitelijke bevindingen op welke betalingen in de deelwaarneming zijn gevallen (d.m.v. vermelding werknemer, datum en bedrag).

6. Ga voor alle verschuldigde bedragen waarbij de licentiehouders aangeeft dat sprake is van een 'dispute' na wanneer en bij wie de zaak voorligt en vermeld deze informatie in het rapport van feitelijke bevindingen.

§ 4.3.1 Licentie-eis F.12: Betalingsachterstanden aan de Belastingdienst en sociale verzekeringsinstellingen

'Social/tax table': betalingsachterstanden aan Belastingdienst en sociale verzekeringsinstellingen

Een licentiehouder die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie moet aantonen dat per 31 maart van het lopende seizoen (T) geen betalingsachterstanden aan sociale verzekeringsinstellingen (UWV, CFK e.d.) en de Belastingdienst bestaan uit hoofde van wettelijke verplichtingen voortvloeiende uit (arbeids)overeenkomsten tot en met 31 december van het lopende seizoen (T).

Om aan te tonen dat ten opzichte van sociale verzekeringsinstellingen (UWV, CFK e.d.) en de Belastingdienst geen betalingsachterstanden bestaan moet de licentiehouder een zogeheten 'Social/tax table' opstellen en indienen.

De 'Social/tax table' moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd op 8 april.

§ 4.3.1a 'Social/tax table'

Er wordt voor wat betreft de 'Social/tax table' geen specifiek overeengekomen werkzaamheden (Standaard 4400N) van de accountant verwacht. Het bureau licentiezaken verricht zelfstandig de werkzaamheden ten aanzien van de 'Social/tax table'¹³. Maandelijks ontvangt het bureau licentiezaken rechtstreeks van het CFK een overzicht van de licentiehouders die de premies voor de overbruggingsregeling en/of de pensioenregeling op de vervaldatum nog niet hebben voldaan. Deze procedure wordt gebruikt als verantwoording voor het al dan niet bestaan van relevante betalingsachterstanden bij de sociale partners. Twee keer per jaar verstrekt de Belastingdienst een verklaring aan de licentiehouders over de alsdan uitstaande bedragen. In deze verklaring is opgenomen of deze bedragen betwist zijn of dat een betalingsregeling is overeengekomen. De licentiehouder overlegt deze verklaringen aan de licentiecommissie als verantwoording voor het al dan niet bestaan van relevante betalingsachterstanden bij de Belastingdienst. Indien sprake is van een betalingsregeling inzake loonheffing, zal het bureau licentiezaken nagaan of de licentiehouder de betalingsregeling als zodanig is nagekomen.

¹³ Op basis van Annex V B4 van UEFA Club Licensing Regulations is de betrokkenheid van een accountant niet verplicht.

§ 4.3.2 Licentie-eis F.13: 'Future financial information' (UEFA-begroting)

'Future financial information' (UEFA-begroting)

Indien één (of meer) van onderstaande feiten en/of omstandigheden van toepassing is (zijn), moet een licentiehouders die voor het komende seizoen (T+1) in aanmerking wenst te komen voor een UEFA-licentie - ongeacht zijn juridische structuur - (geconsolideerde/gecombineerde) 'future financial information' (UEFA-begroting) tot en met het einde van het volgend seizoen (T+1) opstellen en indienen:

- i. De licentiehouders bevindt zich in een traject van een plan van aanpak;
- ii. Uit de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.02 blijkt, na eventuele correcties een negatief eigen vermogen; en/of
- iii. Bij de meest recent ter hand gestelde jaarcijfers als bedoeld in licentie-eis F.01a en/of halfjaarcijfers zoals bedoeld in licentie-eis F.02 is door de accountant een verklaring afgegeven die een (on)verplichte paragraaf vanwege een continuïteitsvraagstuk¹⁴ of niet goedkeurend is.

De licentiehouders is verplicht 'future financial information' (UEFA-begroting) op te stellen volgens de door het bestuur betaald voetbal uitgevaardigde richtlijn verslaggeving KNVB-modelstaten en het door het bestuur betaald voetbal voorgeschreven model.

Onder 'future financial information' (UEFA-begroting) worden verstaan:

- i. Modelstaat 'future financial information';
- ii. Toelichting op de modelstaat 'future financial information';
- iii. Overeenkomsten indien van de begrote liquiditeit een bedrag ter grootte van 30% of meer van de netto-omzet wordt gerealiseerd middels ontvangsten die (direct of indirect) afkomstig zijn van één (natuurlijk of rechts-)persoon. Deze overeenkomsten moeten onherroepelijk, schriftelijk en getekend zijn en jegens de licentiecommissie moet genoegzaam worden aangetoond dat de bedragen daadwerkelijk beschikbaar en op eerste verzoek inbaar zijn, bijvoorbeeld door middel van een bankgarantie of door de storting van gelden op een daarmee vergelijkbare derdengeldenrekening.

De UEFA-begroting moet volledig zijn ingediend. De termijn is vastgelegd op 8 april.

§ 4.3.2a 'Future financial information' (UEFA-begroting)

Er wordt voor wat betreft de 'future financial information' (UEFA-begroting) in beginsel geen werkzaamheden (Standaard 3400) van de accountant verwacht. Het bureau licentiezaken verricht zelfstandig de werkzaamheden ten aanzien van 'Future financial information'¹⁵. Indien een licentiehouders 'future financial information' (UEFA-begroting) heeft ingediend hetgeen geen belemmering is gebleken voor het verstrekken van een UEFA-licentie, geldt in beginsel dat hiermee tevens wordt voldaan aan licentie-eis F.03 en derhalve hiervoor wordt vrijgesteld, tenzij de licentiehouders in het opvolgende seizoen zal uitkomen in de eerste divisie. Zie tevens paragraaf 1.2.

¹⁴ In artikel 52 lid 2 onder a van UEFA Club Licensing Regulations is in het kader van continuïteit, 'emphasis of matter' gewijzigd in 'key audit matter', hetgeen zich laat verlaten door respectievelijk 'paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden (onzekerheid van materieel belang omtrent de continuïteit)' en 'kernpunten in de controle'. In Nederland is het opnemen van zogenaamde kernpunten in de controle in de controle- en/of beoordelingsverklaring (vooralnog) alleen verplicht voor beursgenoteerde bedrijven en derhalve voor het merendeel van de licentiehouders niet van toepassing. Op basis van Standaard 701.15 van de nadere voorschriften controle- en overige standaarden is een (on)verplichte paragraaf vanwege een continuïteitsvraagstuk vanwege haar aard reeds een kernpunt in de controle en zal niet (separaat) als kernpunt in de controle worden beschreven. Dit betekent dat het niet verplicht is om kernpunten in de controle te communiceren in de controle- en/of beoordelingsverklaring en vanuit dit perspectief kan de bovengenoemde wijziging van 'emphasis of matter' in 'key audit matter' genegeerd worden. Indien een onzekerheid van materieel belang omtrent de continuïteit is benadrukt in de controleverklaring bij de jaarstukken 2017/18 en/of in de beoordelingsverklaring bij de halfjaarcijfers 2018/19 van de licentiehouders, de licentiehouders verplicht is om 'future financial information' (UEFA-begroting) als bedoeld in licentie-eis F.13 in te dienen.

¹⁵ Op basis van Annex V B4 van UEFA Club Licensing Regulations is de betrokkenheid van een accountant niet verplicht.

SLOTBEPALING

Deze Richtlijn controleprotocol is vastgesteld en in werking getreden op 1 juli 2019.

Appendices

Appendix 1: Waardering financiële positie van licentiehouders

De waardering van de financiële positie door middel van het financieel ratingsysteem vindt één keer per seizoen plaats op basis van rapportagemoment 1. Rapportagemoment 1 is derhalve tevens een meetmoment. Rapportagemoment 1 bestaat uit zowel de jaarcijfers als de prognose die door iedere licentiehouder bij de licentiecommissie worden ingediend. Met behulp van deze financiële rapportages wordt het FRS van input voorzien.

Het FRS is opgebouwd uit 6 kernvariabelen. De informatie uit genoemde rapportages leidt via de financiële kernvariabelen - op basis van de definities die hieronder in detail worden uitgewerkt - uiteindelijk tot een resultaat/uitkomst per kernvariabele.

In het FRS wordt het aantal punten per variabele uiteindelijk bepaald door het gewicht (de multiplier) van de variabele en de schaal (de bandbreedte) waarin de uitkomst van de variabele wordt geplaatst. Het puntentotaal per variabele wordt vervolgens berekend door het gewicht/de multiplier te vermenigvuldigen met de schaal/de bandbreedte.

Onderstaand overzicht 'multipliers en bandbreedtes financieel ratingsysteem' maakt inzichtelijk welke multipliers en bandbreedtes per kernvariabele worden gehanteerd.

Uiteindelijk worden de punten, die een licentiehouder heeft behaald op de 6 kernvariabelen, opgeteld en dat puntentotaal bepaalt in hoeverre een licentiehouder een plan van aanpak dient te overleggen. Indien een licentiehouder 15 punten of minder volgens het FRS behaalt en/of indien één of meerdere vangnetbepalingen van het FRS op het moment van indienen van een plan van aanpak (nog) van toepassing zijn, dient de licentiehouder een plan van aanpak te overleggen. Deze verplichting geldt niet indien een licentiehouder meer dan 15 punten volgens het FRS behaalt en er geen vangnetbepaling van het FRS (meer) van toepassing is op het moment van indienen van een plan van aanpak¹⁶.

De licentiehouders publiceren één keer per kalenderjaar, tezamen met het bestuursverslag als bedoeld in licentie-eis F.04, het puntenaantal op de website van de licentiehouder. Op het door het bestuur betaald voetbal voor publicaties aangewezen medium wordt een verwijzing opgenomen naar de gepubliceerde bestuursverslagen van alle licentiehouders¹⁷.

De duur van een plan van aanpak bedraagt tenminste twee seizoenen. Dat wil zeggen, het plan van aanpak zal van toepassing zijn tot het moment dat er sprake is van een structurele verbetering van de financiële positie van de licentiehouder. Van een structurele verbetering is sprake indien op twee opeenvolgende meetmomenten meer dan 15 punten volgens het FRS behaald zijn. Voor een specifiek plan van aanpak bij (uitsluitend) een vangnetbepaling, geldt een dergelijke structurele verbetering niet, dat wil zeggen dat een specifiek plan van aanpak direct kan worden opgeheven zodra de licentiehouder heeft aangetoond dat de vangnetbepaling niet meer van toepassing is.

¹⁶ In het kader van een overgangsregeling geldt voor uitsluitend 2018 (seizoen 2018/19; toekenning FRS punten op basis van jaarcijfers 2017/18 en prognose 2018/19) en 2019 (seizoen 2019/20; toekenning FRS punten op basis van jaarcijfers 2018/19 en prognose 2019/20), dat een licentiehouder eerst dan een plan van aanpak moet overleggen (inclusief de verplichting om daaraan voorafgaand een clubontwikkelscan te ondergaan) indien:

- ingevolge het vernieuwde licentiesysteem 15 of minder FRS punten worden behaald; **en**
- ingevolge het oude licentiesysteem (versie 2.7) zou zijn ingedeeld in categorie I.

¹⁷ Gedurende de overgangsregeling als bedoeld in voetnoot #15 moet een licentiehouder uitsluitend het puntenaantal publiceren indien en voor zover de licentiehouder zich bevindt in een traject van een plan van aanpak. Voor de licentiehouders die zich niet bevinden in een traject van een plan van aanpak geldt er tijdens de overgangsregeling geen publicatieplicht.

#	Financiële variabelen	Verantwoording	Gewicht	Bandbreedte				
				(1,2,3)	0	1	2	3
1	Werkkapitaalpositie <i>(vlottende activa/vlottende passiva)</i>	Jaarstukken	3	Werkkapitaal < 50%	Werkkapitaal < 65%	Werkkapitaal < 80%	Werkkapitaal < 95%	Werkkapitaal >
2	Solvabiliteit <i>(weerstandvermogen/totaal vermogen)</i>	Jaarstukken	2	Solvabiliteit < 0%	Solvabiliteit < 10%	Solvabiliteit < 20%	Solvabiliteit < 30%	Solvabiliteit >
3	Historische nettomarge <i>(netto resultaat/totale jaaromzet)</i>	Jaarstukken	2	Resultaat < 0,0%	Resultaat < 0,5%	Resultaat < 1,0%	Resultaat < 2,0%	Resultaat >
4	Personeelskostenratio <i>(personeelskosten/totale netto omzet)</i>	Jaarstukken	1	Personeelskostenratio > 80%	Personeelskostenratio > 75%	Personeelskostenratio > 70%	Personeelskostenratio > 60%	Personeelskostenratio <
5	Buffer liquide middelen obv toekomst <i>(eindstand liquiditeit/(personeelskosten/13 maanden))</i>	Prognose	1	Liquiditeitspositie < 0	Liquiditeitspositie < 1	Liquiditeitspositie < 2	Liquiditeitspositie < 3	Liquiditeitspositie >
6	Toekomstige nettomarge <i>(netto resultaat/totale jaaromzet)</i>	Prognose	1	Resultaat < 0,0%	Resultaat < 0,5%	Resultaat < 1,0%	Resultaat < 2,0%	Resultaat >

Een voorbeeld: Indien op basis van de jaarstukken wordt vastgesteld dat een licentiehouders een werkkapitaalpositie (variabele 1) heeft van 70% (uitkomst definitie), wordt de werkkapitaalpositie van de licentiehouders bij die uitkomst ingedeeld in schaal 2 (werkkapitaalpositie van 65% tot 80%). De multiplier van variabele 1 is 3. De puntenscore van desbetreffende licentiehouders ten aanzien van de werkkapitaalpositie is dan: 2 (schaal) x 3 (multiplier) = 6 punten. Het maximale aantal punten dat een licentiehouders kan behalen is 40. De maximale schaal voor iedere variabele is 4. Het totale aantal van de multipliers van de 6 variabelen is 10. Het maximale aantal punten is dan: 4 (maximale schaal) x 10 (totale aantal van multipliers) = 40 punten

Koninklijke Nederlandse Voetbalbond
Woudenbergseweg 56-58 3707 HX Zeist
Postbus 515 3700 AM Zeist

Tel: 0343 49 92 46
Email: licentiezaken@knvb.nl

Bank: ING-bank NL45INGB0670000132
BTW: NL002691346.B01
KvK: 40478591 Utrecht